

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΑΛΛΑΓΗ

1. Ο κόσμος της άλλαγῆς

"Όταν κανείς παίρνει στά χέρια του ένα νεανικό φοιτητικό περιοδικό και ξεφυλίζοντάς το βρίσκει μέσα στις στήλες του ένα δρόμο με θέμα «Έκκλησία και Άλλαγή» όπωσδήποτε θά πάρη μιά από τις δυο πιθανές στάσεις, η θά προσπεράση άδιάφορος η θά σταματήση με περιέργεια φάχνοντας και έλπιζοντας νά δρῇ λύση στὸ πρόβλημα. Τὸν άδιάφορο άναγκώστη δὲν θὰ τὸν ίκανο ποιήσῃ διότι ἀπλούστατα είναι ίξω ἀπὸ τὰ ἐνδιαφέροντά του και τὸν κόσμο τῆς καθημερινῆς του ἀναστροφῆς και ἀσχολίας· τὸν ἐγδιαφερόμενο πάλι· θὰ τὸν ἀπογοητεύσῃ τὸ γεγονός δὲ· δὲν θὰ έχῃ μιὰ «συνταγή» σὰν λύση και πολὺ πιθανόν νά τὸν κουράσῃ τὸ δὲ· θὰ διαβάζῃ πολλὰ γνωστά πράγματα — ίσως ἀπὸ ἄλλη σκοπιά — ποὺ περισσότερο θὰ τὸν προβληματίσουν.

'Ακριθῶς αὐτὸς είναι ὁ σκοπός μας, δηλ. ὁ προβληματισμὸς και ή ἀνησυχία. Λύσεις μποροῦμε νά φτιάξουμε με εύκολia και νά τις συζητήσουμε στούς κύκλους μας η νά τις γράψουμε στὰ χαρτιά μας. 'Ο εύκολος δρόμος δὲν είναι πάντοτε και ὁ ἀσφαλής. 'Εκείνο ποὺ χρειάζεται είναι ή ἀνησυχία, τὸ ἐγδιαφέρον, μιὰ ζωτανή και θετική συμμετοχή στὶς ἀναζητήσεις τῶν ήμερῶν μας με ὑπευθυνότητα και εἰλικρίνεια.

Τὸ γραπτὸ αὐτὸ προσπαθεῖ νά είναι μιὰ σοδαρή συμμετοχὴ στὶς ἀνησυχίες τοῦ καιροῦ μας και τῆς ήλικίας μας. Δὲν είναι, λοιπόν, παρὰ μιὰ συμμετοχὴ και μιὰ κοινωνία. Η ἀπόκριση τῆς ἔκκλησίας στὸ αἴτημα τῆς ἀλλαγῆς είναι η ἀνησυχία στὴν δοπία κοινωνοῦμε και συμμετέχομε δλοι μας, γιατὶ οἱ περισσότεροι ἀπὸ ἡμᾶς τὸ νοιώσαμε και τὸ νοιώσουμε και πιστεύω πῶς δοκιμάσκαμε ὠρισμένες φορὲς πικρία και ἀπογοήτευση' ὠρισμένος ὠδηγηθῆκαν σὲ ἀκραίες λύσεις, ἄλλοι πάλι· ἀρκεσθῆκαν σὲ δικαιοκές δικαιολογίες, ένων ἀρκετοί ἀνησυχοῦν εἰλικρινά. Μιὰ ἀπόπειρα δρῆς τοποθετήσεως τοῦ προβλήματος αὐτοῦ θὰ ἐπιχειρήσουμε στὶς παρακάτω γραμμές.

"Ενα ἀπὸ τὰ χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα τῆς ἐποχῆς μας και τῆς ήλικίας μας είναι η 'Άλλαγη'. 'Ἄν κανεὶς θελήσῃ νά προσέξῃ καλύτερα τὸ κόσμο μας θὰ διαπιστώσῃ δὲ· τὸ αἴτημα γιὰ ἀλλαγὴ κατέχει καίρια θέση μέσα στὶς ἀνησυχίες και ἀναζητήσεις τοῦ σημερινοῦ — ίδιως — ἀνθρώπου, δ ὅποιος ζῇ μέσα σὲ ένα κόσμο συνεχῶς ἴναλλασσόμενο.

"Η 'Άλλαγη' έχει ἐνοιολογηθῆ με τὸ νόημα τῆς πρόδου και τῆς ἔξελίζεως και ὁ δρός αὐτὸς καταγοεῖται σὰν πορεία πρὸς τὰ ἐμπρός ποὺ θὰ προσφέρῃ κάτι τὸ καλὸ και ὀπωσδήποτε καλύτερο ἀπὸ δ, τι είναι τὸ σημερινὸ και τὸ χθεσινό· ἔτσι, τὸ κριτήριο τῆς ἀλλαγῆς είναι η δελτίωση και τὴ πρόδοσ.

Tὸ αἴτημα τῆς ἀλλαγῆς είναι τὸ πιὸ ἐλπιδοφόρο μήνυμα τῆς ἐποχῆς μας και συγάμια τὸ πιὸ κρίσιμο πρόβλημα ποὺ ἀντιμετωπίζουμε. Οἱ νέοι φοιτηταὶ εἰμαστεὶς ὁ ἐμψυχος φορέας τῆς ἀλλαγῆς, γιατὶ ζοῦμε ἔντονα τὸ κόσμο και ἔχουμε τὴ δύναμη νὰ μετατρέψουμε τὰ δυειρά σὲ πραγματικότητα. 'Ακόμη η φορὰ πρὸς ἀλλαγὴ είναι η καλύτερη ἐπιβεβαίωση δὲ· υπάρχει ἀλγήτινὴ ζωή, γιατὶ τὸ χαρακτηριστικὸ τῆς ζωῆς είναι η κίνησις και τὴ ἀλλαγὴ συνιστᾷ κίνηση.

"Ετσι κατανοεῖται τὸ δὲ· η ἀλλαγὴ είναι η κυριαρχῶσσα ἀτμόσφαιρα τῆς ἐποχῆς και οἱ νέοι είναι οἱ πρῶτοι δέκται και πομποὶ αὐτῆς τῆς καταστάσεως, γιατὶ ἀπὸ τὴν ἰδία του τὴ φύση ὁ νέος ἀνθρωπὸς είναι η ζωὴ στὴν καλύτερη τὴς ἐμφάνιση ποὺ χαρακτηρίζεται ἀπὸ προσδευτικότητα σὲ ἀντίθεση με τὰ γηρατεῖα ποὺ τὰ διακρίνει η συντήρηση τῶν κεχτυμένων.

Sτὸ σημεῖο αὐτὸ ἔρχεται στὴν ἐπιφάνεια τὸ ἐρώτημα: ποιά είναι η ἀπόκριση τῆς ἔκκλησίας στὸ αἴτημα τῆς ἀλλαγῆς; δταν δ κόσμος μας ζῇ σὲ μιὰ ἀτμόσφαιρα ἀλλαγῆς η ἔκκλησία τὶ μπορεῖ και τὶ δρεῖται νὰ κάμη; δρεῖται νὰ ἐναντισθῇ; μήπως νὰ ἀκολουθήσῃ; μήπως νὰ ἥγηθῃ η τὶ ἄλλο μπορεῖ νὰ κάμη;

Γιὰ νὰ δρῇ ἀπάντηση τὸ ἐρώτημα αὐτὸ πρέπει νὰ ἀκολουθήσωμε στὴ σκέψη μας ένα δρόμο σωστό. Αὐτὸ τὸ γραπτὸ θὰ χαράξῃ ένα ἀπὸ τοὺς πολλοὺς σωστοὺς δρόμους και θὰ είναι εὐχῆς ἔργον ἀν πάλι ἀπὸ τὴν ἰδία στήλη φανοῦν και ἀλλοι δρόμοι, ἀντίθετοι ίσως, ἀλλὰ περισσότερο σωστοί.

'Ο δικός μας δρόμος θὰ ἀκολουθήσῃ τρία βασικὰ σημεῖα: Τὸ πρώτο σημεῖο είναι μιὰ ἔξταση τῆς ἀλλαγῆς στὸν κόσμο μας, σὰν πρόβλημα μὲ δεδομένα και ζητούμενα. Τὸ δεύτερο σημεῖο θὰ είναι μιὰ σπουδὴ τῆς ἀλλαγῆς μέσα στὴν ἔκκλησία, δηλ. πως η ἔκκλησία νοιώθει τὴν ἀλλαγὴν, και τὸ τρίτο σημεῖο θὰ καταλήξῃ νὰ προσδιορίσῃ τὸν τρόπο τῆς συναντήσεως κόσμου και ἔκκλησίας πάνω στὸ θέμα τῆς ἀλλαγῆς, δηλ. τὴν πραγμάτωση αὐτῆς τῆς ἐπαφῆς. 'Εκεὶ πάλι θὰ μπορέσουμε νὰ δισσούμε τὴν ἀπάντηση στὰ ἐρωτήματα ποὺ θὰ θέσσαιμε παραπάνω.

Προηγουμένως ἀναφερθήκαμε στὴν ἀλλαγὴ μέσα στὸ

κόσμο μας μὲ γενικές διεπιστώσεις, τώρα δημος θὰ κάνουμε λόγο εἰδικότερα καὶ πότι συγχειριμένα γιὰ τὸ φαινόμενο αὐτὸν καὶ μάλιστα θὰ περιγράψουμε τόσο τὴν προβληματική ποὺ γεννᾶ ἡ ἀλλαγὴ, διὸ καὶ τίς λύσεις ποὺ ἔδωθεν.

Ἡ ἀλλαγὴ ξεκινᾶ ἀρχικὰ ἀπὸ τὴν τεχνολογικὴ ἑξέλιξη, ἡ ὅποια προχωρεῖ ραγδαῖς στὸν αἰῶνα μας. Ἀκρογνωμαῖς λίθος τῆς λειτουργίας καὶ δομῆς τοῦ σημερινοῦ κόσμου εἶναι ἡ μηχανή, ἡ ὅποια δημος ἐνῷ λύνει ὠρισμένα προβλήματα τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται ταυτόχρονα νὰ μᾶς φορτίσῃ μὲ ἄλλα δυσεπίλυτα.

Ἡ ἑξέλιξη αὐτὴ ὁδηγεῖ στὴν οἰκονομικὴ εὐημερία. Ἡ μηχανοποίησις τῆς ζωῆς ἀπαιτεῖ χρήση περισσότερων καὶ τελειοτέρων τεχνικῶν μέσων καὶ ἡ ἐπίτευξη αὐτοῦ τοῦ στόχου, δηλ., ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ τελειοποιημένου ἀργαλείου μᾶς προβληματίζει ἀπὸ ἄλλες πλευρές.

Ἄντανάκλασις αὐτῆς τῆς βασικῆς προσδούμενης εἶναι καὶ ἡ κοινωνικὴ ἀνακατάταξις ποὺ σημαίνει δὲι μεταβάλλονται οἱ δομὲς τῆς κοινωνίας. Ἡ γυναικα ἀποδεσμεύεται ἀπὸ τὴ δουλεία τοῦ νοικοκυριοῦ καὶ τὸ παιδί χειραφετεῖται ἀπὸ τὴν αρδεμονία τῶν γονέων αὐτόματα ἡ ἀλλαγὴ μὲ τὸ τρόπο αὐτὸν μπαίνει μέσω στὴν οἰκογένεια καὶ γεννᾷ μᾶς νέα προβληματική. "Οταν ἡ μηχανή ἔργαζεται στὴ θέση καὶ στὸ χρόνο ἔργασίας ἐνὸς ἀνθρώπου, τότε ὁ ἀνθρώπος ἔχει χρόνο, διάθεση καὶ χρήμα νὰ ἀποιτήσῃ περισσότερη φυχαγωγία καὶ νὰ ίκανοποιήσῃ ποικιλότροπα τὶς ἀπαιτήσεις του. "Ο τρόπος καὶ ὁ χρόνος τῆς ἔργασίας καὶ τῆς ἀναπαύσεως μετεβλήθησαν. "Ἡ ἀστυφιλία γέννησε τὰς μεγαλοπόλεις μὲ τὶς ἀνέσεις καὶ τὰ καυσαέρια.

Φυσιολογικὴ συνέπεια αὐτῆς τῆς κοινωνικῆς ἀνακατάξεως εἶναι ἡ πολιτιστικὴ κρίσις. Ἡ κίνησης τῶν ιδεῶν, ἡ σκέψης καὶ ὁ στοχασμὸς ἐπηρεάζονται ἀπὸ τὴ διειργανοποιημένη κοινωνία καὶ μὲ ἀγονία ἐκφράζουν τὶς ἀνησυχίες τοῦ σύγχρονου ἀνθρώπου. Οἱ θεομοὶ τῆς οἰκουμενίας, τῆς πατρίδος, τῆς θρησκείας κλονίζονται οἱ δομὲς καὶ τὰ σχήματα, τῆς σκέψεως ἀλλάζουν τὰ πάντα ἀναγνωνεύονται μέσω στὸ καμίνο τῆς ἀλλαγῆς. Καὶ ἐδὲ ἡμεῖς ἐδιῇ στὴν πατρίδα μας δὲν ζούμε—τούλαχιστον τόσο ἔντονα — αὐτὴ τὴν κρίση, στὸ ἔξωτερον δημος ιδίως στὶς δυομαζόμενες καταναλωτικὲς κοινωνίες τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Βορείου Αμερικῆς, ὑπάρχει συνεχῆς δόνησις· ὁ κόσμος μας μοιάζει μὲ ἔνα τῆραστον ἀνθεῖς εἴμαστε ἀπέναντι ἀπὸ αὐτὸν τὸ τῆραστο, τοῦτο δὲν σημαίνει δὲι μποροῦμε νὰ ἀδιαφοροῦμε, γιατὶ τίποτε δὲν μᾶς ἔχασφαλίζει ἀπὸ τὶς πιθανές του ἐκρήξεις. "Εχεράσεις αὐτῆς τῆς καταστάσεως ἔχουμε στὴ τέχνη, στὴ γελοσοφία, στὴ λογοτεχνία, στὴ μουσικὴ ποὺ δλες μαζὶ ἀλλὰ καὶ κάθε μᾶς χώρια μὲ τὸ δικό της τρόπο διαδηλώνουν τὴ θερελιακότητα καὶ ριζικότητα τῶν καιρῶν μας.

Μέσα σὲ αὐτὸν τὸ πλαίσιο δρεῖται νὰ κατανοηθῇ ἡ κρίσις, τοῦ χριστιανομοῦ στὴν ἐποχή μας. Θάνι μποροῦμε κανεὶς νὰ πη δὲι διακρίνονται δύο ρεύματα μέσω σὲ αὐτὴ τὴ κρίσι: τὸ κοσμικό καὶ τὸ θρησκευτικό. Ἡ κοσμικότης καὶ ἡ θρησκευτικότης φαίνονται νὰ ἐμπλέκονται στὴ κίνηση αὐτὴ τοῦ καιροῦ μας καὶ ἡ κάθε μᾶς ἀπὸ τὶς δύο αὐτές τάσεις νὰ ἔχῃ τὸ δικό της τρόπο. "Αξίζει, λοιπόν, διεξιδικότερα νὰ τὶς παρακολουθήσουμε.

Ἡ κοσμικότης εἶναι ἔνας δρός ποὺ θὰ μποροῦμε νὰ ἔννοιολογήθῃ μὲ τὸ νόγμα τῆς ἀρνήσεως τοῦ χριστιανισμοῦ· ὁ ἀνθρώπος ὁ ἀποκαλούμενος «κοσμικός» εἶναι ἔκανες δὲ δοποῖς ἀρνεῖται τὴν ἐκκλησία, διέπειται τὸν ἁστοῦ του ἀποδεσμευμένο ἀπὸ τὴν θρησκεία καὶ τὴν γῆτική καὶ

ζῇ τὸ κόσμο του σὲ μᾶς στάση ἀρνήσεως τοῦ θεοῦ· ὁ κοσμικός ἀρνεῖται τὶς παραδεδομένες καὶ παραδεδεγμένες μορφές θρησκευτικότητος, ἀπορρίπτει τὰ σχήματα καὶ τὶς γραμμές τοῦ θεοῦ καὶ ἐν ὀνόματι τῆς ἐλευθερίας ἀποτινάζει κάθε δεօρδ μὲ τὸ παρελθόν καὶ τὴν ταυτότητα τοῦ θεοῦ, ποὺ τὴν ἀποκαλεῖ θρησκεία· θέλει τὴν ἀλλαγὴ σὲ διάσταση καὶ ἀντίθεση πρὸς τὸν Χριστιανισμό, ποὺ τὸν θεωρεῖ ἀπλῶς ἔνα κατεστημένο θρησκευτικῆς χροιᾶς.

Ἡ θρησκευτικότης ἀπὸ τὴν ἀλλη πλευρὰ φαίνεται — ἡ θὰ μποροῦμε νὰ φανέται — σὰν μᾶς συντήρηση τοῦ παρελθόντος καὶ τίποτε περισσότερο· αὐτὴ δημος ἡ συντήρηση ἔχει διαφόρους βαθμοὺς ἀντοχῆς στὴν πραγματικότητα τῆς ἀλλαγῆς καὶ ἔτοι ἔχομε τὴν ὑπόδειξη σὲ «συντηρητισμό» καὶ «προσδευτισμό». Οἱ «συντηρητικοί» εἶναι ἀνένδοτοι ἐνῷ οἱ «προσδευτικοί» εἶναι ἀνδοτικοί στὸ ρεῦμα τῆς ἀλλαγῆς· οἱ πρῶτοι προσπαθοῦν νὰ περιστώσουν τὸ κέλυφος τοῦ παρελθόντος ἀπὸ τὴν ταραχὴ τοῦ παρόντος, ἐνῷ οἱ ἀλλοι πάλι ἐπιχειροῦν νὰ πραγματώσουν τὸν πυρήνα τῆς παραδόσεως μέσα στὸ χάος τοῦ καιροῦ μας.

"Ολοι μας — χωρὶς νὰ ἔχαιρηται οὔτε αὐτὸς ποὺ γράφει αὐτὰ — ἀνήκουμε σὲ μᾶς ἀπὸ αὐτές τὶς καταγγορίες ἀνθρώπων γιατὶ δοι: μας ἀντιμετωπίζουμε τὸ προβλήμα τῆς ἀλλαγῆς· ἡ διαφορά μας εἶναι στὸ γεγονός δὲι ἡ συνειδητοποίησις αὐτοῦ τοῦ προβλήματος διαδαθμίζεται καὶ ποικίλλει στὸν καθένα μας.

Ἐκεῖνο ποὺ ἔχει σημασία εἶναι ὁ προβληματισμὸς ὀλῶν μας καὶ αὐτὸς εἶναι ὁ σκοπὸς καὶ τοῦ ἀρθρου αὐτοῦ ἀλλὰ καὶ τῆς ἀνδρεσσών τοῦ περιοδικοῦ. Τὸ κριτήριο ἐπιτυχίες αὐτοῦ τοῦ χαρτιοῦ δρίσκεται στὸ ἐάν θὰ κατακριθῇ καὶ θὰ προκαλέσῃ ἀντίδραση μὲ σκοπὸ τὴ συντήρηση καὶ τὴ διέγερση τοῦ ἐνδιαφέροντος. Μόνο μὲ τὸν ἀντίλογο σὲ ἔνα λόγο γεννιέται: ὁ διάλογος καὶ ἔτοι προωθεῖται ἡ λύση τῶν προβλημάτων ποὺ σημαίνει σωστὴ τοποθέτηση τῶν ἐρωτημάτων μας, ἐκφραση ἀνησυχίας καὶ ἐπαγγύευση τῆς πίστεώς μας, ποὺ τότε ὁδηγεῖ στὴν μαρτυρία καὶ τὸ μαρτύριο.

"Ἄς δούμε δημος τὴ συγχειριμένη στάση τῶν δύο αὐτῶν ρεύμάτων ἀπέναντι στὴν ἀλλαγὴ καὶ μετά θὰ ἐπιχειρήσουμε μάλις ἀντικειμενική κριτική καὶ τῶν δύο.

Ἡ κοσμικότητα διέπειται τὴν ἀλλαγὴ σὰν τὴν αντηρία τοῦ κόσμου μας καὶ ἀναποθέτει δλες τὶς ἐλπίδες στὸ παρόν καὶ τὸ μέλλον διαγράφοντας μὲ ἀποστροφὴ τὸ παρελθόν. "Ἐνας μιμητισμὸς τοῦ συριμοῦ, μιὰ ἀλλογες παρακολύθησες κατά πόδας κάθε τι τοῦ νέου καὶ τοῦ «σύγχρονου» εἶναι τὰ διακρίτικα αὐτῆς τῆς κινήσεως. "Ο ἀνθρώπος ἀνερμάτιστος καταντά σύρχοδ τῆς ἀλλαγῆς καὶ στὸ δύναιμα τῆς πρόσδου ἐπιφέρει τὴν καταστροφή του. Μιὰ χαρακτηριστική είκονα μᾶς δίδει τὸ γένος παιδί ποὺ μὲ τὸ αἰσθητικό τῆς ἀνεστιτητος ξεκινᾶ μὲ μᾶς φυγή ἀπὸ τὸ σπίτι του, συνεχίζει μὲ ἀντικοινωνικές ἐκδηλώσεις καὶ καταλήγει μοιραίς στὰ ναρκωτικά καὶ στὴν ἀναζήτηση ἐπίγειου παράδεισου μέσα στὴ θολή ἀπόστρωμα τῶν φευδαρισθήσεων καὶ τοῦ ὀνείρου. "Ἡ κοσμικότητα προσβλέπει στὴν ἀλλαγὴ μὲ μοιραλατρία καὶ παθητικότητα καὶ στὸ τέλος τὸ πᾶν φαίνεται σὰν ἔνα τραγικὸ μηδενικό.

"Ἡ θρησκευτικότητα εἶναι ἐκ διαιρέτου ἀντίθετη πρὸς τὴν κοσμικότητα καὶ ἐνῷ ἡ μᾶς δέχεται τὴν ἀλλαγή, ἡ ἀλλη πάλι τὴν ἀργεῖται κατ' ἀρχήν, γιὰ νὰ ἀρχίσῃ ἐπειτα νὰ δοκιμάζῃ τὴν ἀντοχή της σὲ αὐτὴ τὴν ἀρνη-

ση. Μιὰ πλευρὰ τῆς θρησκευτικῆς γραμμῆς, ἡ λεγομένη «συντηρητική» μετὰ πολλοῦ κόπου ἀγωγίζεται γὰ περισσωθῆ ἀπὸ τὸν κλυδωνισμὸν ποὺ προκαλεῖ τὸ γεγονός τῆς ἀλλαγῆς καὶ ἀρχίζει μετὰ μιὰ πάλι γὰ δωθῆ ζωὴ σὲ σχήματα τοῦ παρελθόντος. Τὸ σφάλμα εὑρίσκετοι στὸ γεγονός ὅτι δὲν ὑπάρχει δυναμικὴ ἀντίληψη τῆς πίστεως· τυπικὸ παράδειγμα ἔχουμε στὴ Δύση μὲ τὸν ἀτεγκτὸ Παπισμὸ δ ὅποιος μόλις καὶ μετὰ διας σήμερα προσπαθεῖ νὰ ἐπιβιώσῃ μέσα στὸ σάλο τῆς ἐποχῆς μας· μιὰ θρησκεία ποὺ ἔκαιγε στὴ φωτιὰ ὅσους τολμοῦσαν γὰ μιλήσουν στὴν ἐπιστήμη τους μὲ τὴ γλῶσσα τῆς ἐπιστημονικῆς ἀλήθειας, αὐτὴ τώρα ἀντιμετωπίζει τρομερὲς δυσκολίες γιὰ γὰ πείσῃ τὴν ἀγθρωπότητα πῶς μόνο ἔνας ἄνθρωπος στὸ κόσμο δὲν κάνει λάθος, ὁ πάπας.

Ἡ ἀλλη γραμμὴ τῆς θρησκευτικότητας, δ «φιλελεύθερισμός» ἢ «προοδευτισμός» χαρακτηρίζεται ἀπὸ τὴν ὑποχωρητικότητά του καὶ τὴν ἐλαστικότητά του. Μιὰ εἰκόνα τοῦ πράγματος μποροῦμε νὰ δροῦμε στὸ προτεσταντισμό, ποὺ τὸ ἀλάθητο πιὰ τὸ ἔχει δ κάθε ἔνας καὶ δχὶ μόνο δ ἔνας τοῦ παπισμοῦ. Δὲν πρόκειται γιὰ τίποτε τὸ διαφορετικὸ ἀλλὰ γιὰ δεύτερη ἔκδοση, τοῦ ἵδιου παραποτημένου Χριστιανικοῦ Εὐαγγελίου ποὺ τὸ μόνο ποὺ γεννᾶ εἶναι ψευδαισθήσεις καὶ «Χριστιανικές» ψευδοσυγκινήσεις ἀλλογῆς καὶ «προόδου».

Μιὰ παραστατικὴ εἰκόνα τοῦ πράγματος μᾶς παρέχει ἡ λατρεία στὶς Δυτικὲς Ἐκκλησίες. Ἐνῷ στὸ Ρωμαιοκαθολικισμὸ μέχρι πρό τινος ἔχρησιμοποιεῖτο ἡ λατινικὴ λειτουργικὴ γλῶσσα ἔγιναν δρισμένες «ἀλλαγές» γιὰ τὶς ὅποιες ἐργάσθηκε ἡ γραφειοκρατικὴ Θεολογία τοῦ «Κράτους» τοῦ Βατικανοῦ, ἀντίθετα στὸν Προτεσταντισμὸ δὲν ὑπάρχει κᾶν λατρεία καὶ δλη ἡ «τεχνικὴ» θεολογία του ἐπιχειρεῖ γὰ ἐφεύρη τρόπους γιὰ γὰ μαζέψῃ κόσμο στὶς ἐκκλησίες τους.

Ἄγαλογίες ὑπάρχουν στὰ θέματα τῆς γηστείας τοῦ κλήρου κ.ἄ. μὲ θέσεις ἐκ διαμέτρου ἀντίθετος. Βέβαια τὰ παραδείγματα ποὺ μνημονεύσαμε δὲν εἶναι τὰ μονοδικὰ ἀλλὰ τὰ πιὸ χαρακτηριστικὰ καὶ τὰ πιὸ κτυπητά, ποὺ — τηρουμένων τῶν ἀγαλογιῶν — συμβαίνουν, καὶ μπορεῖ γὰ συμβοῦν σὲ κάθε ἐκκλησία καὶ σὲ κάθε τόπο δπου ἡ πίστη τοῦ χριστιανοῦ ἀντικρύζεται μὲ τὴν ἀλλαγὴ στὸ κόσμο του.

Ἄν θέλουμε γὰ κάνουμε μιὰ κριτικὴ καὶ τῶν δύο ρευμάτων ἀπέγαντι στὴν ἀλλαγή, δηλ. τοῦ κοσμικοῦ καὶ τοῦ θρησκευτικοῦ (συντηρητικοῦ ἢ φιλελεύθερου) θὰ πρέπει γὰ σημειώσουμε πῶς τὸ ἐλάττωμά τους εἶναι ἡ ἔλλειψη κριτηρίων τῆς ἀλλαγῆς. Ὁ κόσμος ἀλλάσσει ἐμεῖς ζοῦμε φυσικὰ μέσα στὴν ἀλλαγή, καὶ ἀναπόφευχτα τὴν ὑφιστάμεθα, ἀλλὰ μᾶς λείπουν τὰ κριτήρια. Τί θὰ ἀλλάξουμε, πῶς θὰ τὸ ἀλλάξουμε; Τὸ ὅτι δεχόμαστε τὴν ἀλλαγὴ εἶναι φυσιολογικὸ καὶ σωστό, γιατὶ πρέπει γὰ ζοῦμε στὸν κόσμο μας, χωρὶς αὐτὸ γὰ σημαίνει ὅτι πρέπει καὶ γὰ ἀκολουθοῦμε τυφλὰ χωρὶς μιὰν ὑπευθυνότητα καὶ κριτικὴ διάθεση.

Ἡ κοσμικότητα, σὲ ἀναφορὰ μὲ τὴν ἀλλαγή, εἶναι θὰ μποροῦσε γὰ πῶ μιὰ θέση ἀνεύθυνη καὶ δειλή, μιὰ παθητικὴ ὑποδοχὴ τῆς ἀλλαγῆς καὶ μιὰ μοιρολατρικὴ προσμονὴ τοῦ αὔριον καὶ ἀκόμα περισσότερο εἶναι μιὰ στάση ἐπιπόλαια καὶ εὔκολη, ποὺ μᾶς βολεύει προσωρινὰ καὶ μᾶς καταστρέφει δριστικά.

Ἡ θρησκευτικότητα ἐνῷ συγιστᾶ δπωσδήποτε μιὰν ἀπόπειρα θετικῆς ἀντιμετωπίσεως τῆς ἀλλαγῆς, ἐν τού-

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΑΛΛΑΓΗ

(συνέχεια ἀπὸ σελ. 10)

τοις χωλαίγει στὸ γεγονὸς τῆς ἀπουσίας τῶν θεολογικῶν κριτηρίων τὰ δποῖα ὑπάρχουν μέσα στὴν παράδοση καὶ μαρτυροῦνται στὰ κείμενα τῶν μαρτύρων τῶν παραδόσεων, τ.ἔ. τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας καὶ βιοῦται καθημερινὰ καὶ συγχρονισμένα στὴ λειτουργικὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας. Δὲν εἶναι δυνοτὸν γὰρ δρεθῆ ἀπόκριση στὸ αἴτημα τῆς ἀλλαγῆς, οὔτε μὲ τὸν Ρωμαιοκαθολικὸ συντηρητισμό, οὔτε μὲ τὸν Διαμαρτυρόμενο φιλελευθερισμό, γιατὶ ἀπουσιάζει ἡ ἀλήθεια τῆς Χριστιανικῆς Πίστεως, ἀπουσιάζει ἡ Ὁρθοδοξία ἡ δποῖα προσφέρει τὴ δυνατότητα μιᾶς ἄλλης «κοινῆς» θεωρήσεως τῆς ἀλλαγῆς καὶ ποὺ ἐκπροσωπεῖ τὴν μόνη ἀληθινὴ ἀπόκριση τῆς ἐκκλησίας στὸ αἴτημα τοῦ σημερινοῦ κόσμου μας γιὰ ἀλλαγή.

Τὸ πρόβλημα «Ἐκκλησία καὶ Ἀλλαγή» ἔγινε πιὰ συγκεκριμένο στὸ πρῶτο σημεῖο τῆς παρουσιάσεώς του. Οὔτε ἡ Κοσμικότητα οὔτε ἡ Θρησκευτικότητα ἀποκρίνεται στὸ κόσμο μας ποὺ ἀπαιτεῖ ἀλλαγή. Ἐκεῖνο ποὺ χρειάζεται εἶναι γὰρ δοῦμε πιὰ στὸ ἐπόμενο σημεῖο ποιά εἶναι ἡ θέση τῆς Ἐκκλησίας στὴν Ἀλλαγή, ποιά εἶναι ἡ ἀλήθεια τῆς Ἀλλαγῆς καὶ — μιλόντας κυριολεκτικὰ — ποιὰ εἶναι ἡ Ὁρθοδοξία τῆς Ἀλλαγῆς. Ἀλλὰ αὐτὸς θὰ ἀπασχολήσῃ τὸ προσεχὲς ἅρθρο αὐτῆς τῆς στήλης.